

ŽVIRBLINIAI

Devynbalsiniai, musinukiniai

Daugumą devynbalsinių ir musinukinių lengviau išgirsti nei pamatyti.

Visoms rūšims perėjimo aktyvumo pikas birželio mėnuo, ypač pirmoji jo pusė. Visi giesmininkai aktyviausiai gieda saulei tekant ir 3-4 val. po patekėjimo.

Devynbalsiniams optimaliausia buveinė – paupiai, paežerės su nendrynais ir sumedėjusia augalija.

Musinukių optimali buveinė – mišrūs pribreštantys ar brandūs miškai.

Rūšies pavadinimas	Kur ieškoti?	Tipinis balsas	Specifiniai veisimosi požymiai
Devynbalsiniai <i>Sylviidae</i>			
Margasis žiogelis <i>Locustella naevia</i>	Natūralios ir ekstensyviai naudojamos kultūrinės pievos, apaugusios ar pradedančios apaugti aukštomis žolėmis (vingiorykštėmis, builiais ir kt.) ir/ar krūmais. Svarbi dviejų ardy augmenija: apatinis – tanki apie 20-80 cm aukščio siauralapė augmenija, viršutinis – reti krūmai ar jauni medžiai.	http://www.xeno-canto.org/species/Locustella-naevia	Sunkiai pastebimas paukštis. Lengvai aptinkamas pagal garsą. Patinai daugiausia gieda saulei nusileidus, iki vidurnakčio, taip pat prieš saulėtekį. Kartais gieda dieną. Lizdas ant žemės. Peri gegužės pab. – liepos mėn.
Upinis žiogelis <i>Locustella fluviatilis</i>	Drėgnos, pelkėtos vietos. Drėgni aukšti krūmynai, lapuotynų pamiškės su tankiu traku (ypač ievomis, karklais), lapuočių jaunuolynai. Pirmenybę teikia vietoms palei vandens telkinius ir apaugusioms tankia augalija (pvz., apyniais).	http://www.xeno-canto.org/species/Locustella-fluviatilis	Patinai daugiausia gieda sutemus – vėlai vakare arba paryčiais, kartais dieną. Lizdas ant žemės. Sunkiai pastebimas paukštis. Lengvai aptinkamas pagal balsą. Peri birželio-liepos mėn.
Nendrinis žiogelis <i>Locustella luscinioides</i>	Įvairūs dideli nendrynai. Labai svarbus tankus apatinis ardas ir paparčių, rečiau viksvų, viršutinis – iš pernykščių nendrių, švendrų ar skurdžių apdžiūvusių karklų. Prie atvirų vandens plotų ar balų.	http://www.xeno-canto.org/species/Locustella-luscinioides	Patinai gieda naktimis, paryčiais, kartais dieną. Lizdas prie žemės augalų sąžalyne. Sunkiai pastebimas paukštis. Lengvai aptinkamas pagal balsą. Peri gegužės vid. - birželio mėn.
Mažoji tošinukė <i>Iduna calitaga</i>	Lietuvoje krūmynai, augantys atvirose vietose, nešienaujami žolynai besiribojantys su dirbamais laukais. Laikosi krūmynų tankmėje. Gali būti aptikta apaugusiuose paupiuose, apleistuose soduose.	http://www.xeno-canto.org/species/Iduna-calitaga	Gieda saulei tekant. Sunkiai pastebimas paukštis. Lengviausia aptikti pagal balsą. Lizdas ant žemės, žolių sąžalyne. Didesnė tikimybė aptikti perinčias Rytų Lietuvoje birželio-liepos mėn.

Meldinė nendrinukė <i>Acrocephalus paludicola</i>	Žemapelkės, didelės šlapios viksvinės pievos. Labiau renkasi šiek tiek apsemtas pievas, kuriose žolės aukštis ne didesnis kaip iki kelių.	http://www.xeno-canto.org/species/Acrocephalus-paludicola	Gieda saulei leidžiantis, po laidos bei saulei tekant, kartais dieną. Balsas gali būti painiojamas su ežerinės nendrinukės. Gieda žolių viršutinėje dalyje, todėl gali būti nesunkiai pastebima. Aptinkama tik specifinėse buveinėse Žuvinto, Nemuno deltos ir Pamario regionuose, anksčiau ir Rytų Lietuvoje. 2 vados per sezoną. Lizdas žolių kupste. Peri birželio-liepos mėn.
Ežerinė nendrinukė <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	Tanki žolinė ir/ar krūmų augalija palei vandens telkinius. Svarbi augalų bendrija iš dviejų ardy: tankus apatinis (viksvų) ir retas viršutinis (nendrių, apdžiūvusių karklų, alksnių, krūmokšnių).	http://www.xeno-canto.org/species/Acrocephalus-schoenobaenus	Aktyvi šviesiu paros metu. Nesunkiai aptinkama, lengviausiai pagal balsą. Lizdas viksvų kupste, nendryne, kartais krūme. Per sezoną 2 vados. Peri gegužės vid. - liepos mėn.
Sodinė nendrinukė <i>Acrocephalus dumetorum</i>	Įvairūs krūmynai, lapuočių jaunuolynai, krūmėtose pievos, upių slėniai bei gausiai krūmais apželdintos sodybos, parkai.	http://www.xeno-canto.org/species/Acrocephalus-dumetorum	Patinai aktyviai gieda naktį (2-5 val.), neretai ir visą parą. Sunkiai pastebima, lengviausia aptikti pagal balsą. Lizdas žolėse, krūme. Peri birželio mėn.
Karklinė nendrinukė <i>Acrocephalus palustris</i>	Įvairūs krūmynai, krūmėtose pievos, upių slėniai, lapuočių jaunuolynai, pamiškių dilgėlynai, avietynai ir pan. Vandens telkinys nėra būtinas buveinės elementas. Aukšta žolė (paprastoji šilingė, dilgėlės, raudoklė, sprigė, kiečiai)	http://www.xeno-canto.org/species/Acrocephalus-palustris	Nesusiporavę patinai aktyviausiai gieda naktį (beveik nenutrūkstamai visą naktį), kartais ir ryte. Susiporavę patinai gieda dieną, jų giesmė tylesnė. Sunkiai pastebima, lengviausia aptikti pagal balsą. Lizdas žolėse, krūme. Peri birželio-liepos mėn. 2 vados per sezoną.
Mažoji krakšlė <i>Acrocephalus scirpaceus</i>	Seklios gėlų vandens telkinių pakrantės, augalų bendrijos, kuriose gausu skurdžių tankių nendrių.	http://www.xeno-canto.org/species/Acrocephalus-scirpaceus	Aktyvi šviesiuoju paros metu. Patinas aktyviausiai gieda saulei patekėjus iki 10-11 val. Sunkiai pastebima, lengviausia aptikti pagal balsą. Lizdas dažniausiai įpintas tarp nendrių. Peri birželio-liepos mėn. 2 vados per sezoną.
Didžioji krakšlė <i>Acrocephalus arundinaceus</i>	Vešlūs vandens skalaujamy nendrynų pakraščiai, rečiau švendrynai, meldynai. Dažniausiai įsikuria vandens telkinių pakrantėse.	http://www.xeno-canto.org/species/Acrocephalus-arundinaceus	Aktyvi šviesiuoju paros metu. Patinai daugiausia gieda saulei patekėjus. Tinkamose buveinėse nesunkiai aptinkama. Lizdas nendryne, įpintas tarp nendrių. Peri gegužės pb. - liepos mėn.

<p>Paprastoji tošinukė <i>Hippolais icterina</i></p>	<p>Veisimosi metu aptinkama šviesiuose lapuotinuose, pušynuose su gausiu lapuočių traku, gausiai apželdintose sodybose bei miestų skveruose, parkuose. Miškuose teikia pirmenybę seno, išretėjusio miško sklypams. Krūmais ir medžiais apaugusios ežerų ir upių pakrantės.</p>	<p>http://www.xeno-canto.org/species/Hippolais-icterina</p>	<p>Aktyvi dienos metu. Sunkiai pastebima, lengviausia aptikti pagal balsą. Lizdas krūme ar medyje. Į lizdo išorę įpinta daug tošies. Peri gegužės pb.- liepos vid.</p>
<p>Raiboji devynbalsė <i>Sylvia nisoria</i></p>	<p>Pamiškės, ypač palei upelius, kur auga gluosnių, alksnių sąžalynai, atželiančiose lapuočių ir mišraus miško biržėse, krūmuotose pievose, nelabai miškinguose upių šlaituose. Pirmenybę teikia normalaus drėgnumo buveinėms. Vengia didokų miškų, bet įsikuria pamiškėse. Nelabai miškingi upių šlaitai su skirpstų, kriaušių, gudobelių, alksnių, erškėčių salelėmis. Sodų apsauginės juostos, kur gausu žemų krūmų. Miško medelynai, parkai, gyvenviečių želdinių nuošalesnės vietos.</p>	<p>http://www.xeno-canto.org/species/Sylvia-nisoria</p>	<p>Patinai gieda ne tik ryte, bet ir dieną. Sunkiai pastebima. Paprasčiau aptikti pagal balsą, kuris gali būti painiojamas su sodinės devynbalsės. Dažnai gyvena paprastosios medšarkės kaimynystėje. Lizdas apie 1 m aukštyje krūme, sumedėjusiose žolėse, medeliuose. Peri gegužės pb. - birželio vid.</p>
<p>Pilkoji devynbalsė <i>Sylvia curruca</i></p>	<p>Agrarinis kraštovaizdis, kur gausu krūmų. Reti spygliuočių miškai, ypač pušynai su gausiu traku, laukų ir sodybų želdiniai, parkai, atviros kirtavietės. Gojelių plotas ne mažesnis kaip 0,1 ha.</p>	<p>http://www.xeno-canto.org/species/Sylvia-curruca</p>	<p>Veisimosi periodu aktyvi tik dieną. Patinėlis gieda, kai arti mato patelę. Lengviausia aptikti iš nesudėtingos giesmės. Peri gegužės vid. - birželio mėn. Lizdas krūmuose, medeliuose, sumedėjusioje augmenijoje.</p>
<p>Rudoji devynbalsė <i>Sylvia communis</i></p>	<p>Agrarinis kraštovaizdis. Pusiau atviros vietos: pamiškės, kirtavietės, palei didesnes miško aikštes, krūmai, pievos, pakelės želdiniai, sodai. Vengia didelių tankių ir brandaus miško plotų.</p>	<p>http://www.xeno-canto.org/species/Sylvia-communis</p>	<p>Aktyvi tik šviesiuoju paros metu. Giedoti pradeda saulei nepatekėjus. Neretai išlenda iš augmenijos tankmės, bet lengviausia aptikti iš giesmės. Lizdas žolynuose ar krūmuose. Peri gegužės vid. - liepos pr. 2 vados per sezoną.</p>
<p>Sodinė devynbalsė <i>Sylvia borin</i></p>	<p>Lapuočių ir mišrūs tankūs miškai, laukų giraitės, parkai, nuošalios gausiai apželdintos sodybų vietos. Mėgsta vietas su grupėmis išsidėsčiusiu traku, avietėmis ir tankius jaunuolynus. Peri daugiausia grynų lapuočių ar mišrių lapuočių su nedidele eglės priemaiša medynuose. Aptinkamos laukų giraitėse, kurių plotas ne mažesnis kaip 0,1 ha. Grynuose eglynuose ir pušynuose neperi.</p>	<p>http://www.xeno-canto.org/species/Sylvia-borin</p>	<p>Veisimosi periodu aktyvi tik dieną. Lengviausia aptikti iš giesmės. Lizdas neaukštai krūmuose, medeliuose, puskrūmiuose. Peri gegužės pb.- liepos vid. 2 vados per sezoną.</p>

<p>Juodagalvė devynbalsė <i>Sylvia atricapilla</i></p>	<p>Mišrūs lapuočių su eglėmis medynai, ypač lapuočių medynai su eglės pomiškiu. Rečiau grynuose lapuočių medynuose, kur tankus trakas. Dažna juodalksnynuose, uosynuose, kur auga aviečių, apynių, šaltekšnių grupelės, pavienės eglaitės. Laukų giraitės, parkai, sodybų želdiniai, kur rečiau lankosi žmonės. Minimalus miško plotas, kuriame gali perėti, - 0,2 ha.</p>	<p>http://www.xeno-canto.org/species/Sylvia-atricapilla</p>	<p>Veisimosi laikotarpiu aktyvi tik šviesiuoju paros metu. Patinai gieda ne tik rytais, bet ir vidurdienį. Nesunkiai aptinkama, ypač pagal giesmę. Lizdas dažniausiai eglaitėse ar nusvirusiose eglių šakose. Peri gegužės vid. - liepos vid. 2 vados per sezoną.</p>
<p>Šiaurinė pečialinda <i>Phylloscopus trochiloides</i></p>	<p>Blužniapaparčiais ir dilgėlėmis užžėlę drėgni juodalksnynai, upokšniais išraižytos pašlaičių girios, krūmuoti parkai, pajūrio kopų įlomių beržynai. Mėgsta reljefingas vietas – šlaitus, griovas.</p>	<p>http://www.xeno-canto.org/species/Phylloscopus-trochiloides</p>	<p>Aktyvi tik dieną. Sunkiai pastebima, lengviausiai aptikti pagal balsą. Uždaras rutulio formos lizdas ant žemės. Peri birželio mėn.</p>
<p>Žalioji pečialinda <i>Phylloscopus sibilatrix</i></p>	<p>Veisiasi įvairiuose vyresnio amžiaus miškuose. Juodalksnynai, juosiantys aukštaūgius eglynus su drebulių, pušų, beržų priemaiša. Nešlapi beržynai, drebulynai, ažuolynai, uosynai bei mišrūs miškai. Paupių šlaitų girios. Vengia pušynų be pomiškio ar su menku traku.</p>	<p>http://www.xeno-canto.org/species/Phylloscopus-sibilatrix</p>	<p>Aktyvi dienos metu. Lengviausiai aptinkama pagal balsą. Uždaras rutulio formos lizdas ant žemės. Peri gegužės vid. - liepos pr.</p>
<p>Pilkoji pečialinda <i>Phylloscopus collybita</i></p>	<p>Įvairiausi miškai – dažniau mišrūs ir spygliuočių. Įsikuria jaunuolynuose. Renkasi giriomis apaugusius šlaitus, beržynus, juodalksnynus, drebulynus bei kitų lapuočių medynus su krūmais ir pomiškiu, pušynus su beržo priemaiša. Vengia labai šviesių, be trako ir pomiškio pušynų bei labai šlapių ir labai tamsių medynų.</p>	<p>http://www.xeno-canto.org/species/Phylloscopus-collybita</p>	<p>Aktyvi tik dieną. Lengviausiai aptinkama pagal balsą. Uždaras rutulio formos lizdas ant žemės, rečiau neaukštai krūmuose, medeliuose ar medžiuose. Peri gegužės mėn.-liepos vid. 2 vados per sezoną.</p>
<p>Ankstyvoji pečialinda <i>Phylloscopus trochilus</i></p>	<p>Šviesūs su gausiu pomiškiu lapuočių ir mišrūs miškai, ypač pamiškės. Peri upių lankų karklynuose, laukų giraitėse, soduose, paežerėse, krūmynuose, raistuose, krūmuotose pievose, retesniuose pušų su beržais jaunuolynuose. Gausi retmėse ir arti vandens.</p>	<p>http://www.xeno-canto.org/species/Phylloscopus-trochilus</p>	<p>Aktyvi dienos metu. Lengviausiai aptinkama pagal balsą. Uždaras rutulio formos lizdas ant žemės. Peri gegužės vid. - liepos pr.</p>
<p>Paprastasis nykštukas <i>Regulus regulus</i></p>	<p>Spygliuočių ir mišrūs miškai su paprastosios eglės priemaiša.</p>	<p>http://www.xeno-canto.org/species/Regulus-regulus</p>	<p>Aktyvus tik dieną. Lengviausiai aptinkamas pagal balsą. Gieda beveik visada eglių viršutinėje dalyje. Lizdas aukštai eglėse ant šoninių šakų. Peri gegužės-birželio mėn. 2 vados per sezoną.</p>

Baltabruvis nykštukas <i>Regulus ignicapilla</i>	Eglių ir pušų medynai, mišrūs miškai, kadagnai.	http://www.xeno-canto.org/species/Regulus-ignicapilla	Aktyvus dieną. Lengviausiai aptinkamas pagal balsą. Lizdas dažniausiai eglėse ant šoninių šakų. Peri gegužės-birželio mėn. 2 vados per sezoną. Lietuvoje plintanti rūšis.
Musinukiniai <i>Muscicapidae</i>			
Pilkoji musinukė <i>Muscicapa striata</i>	Veisiasi šviesiuose miškuose, dažniausiai senuose ir vidutinio amžiaus pušynuose. Renkasi sausesnes vietas, bet įsikuria ir prie vandens. Peri sodybose, gyvenvietėse ir netgi miestuose. Vengia tankių medynų.	http://www.xeno-canto.org/species/Muscicapa-striata	Aktyvi dieną. Gyvenvietėse nesunkiai pastebima, miške lengviau aptikti pagal balsą. Dažnai kilnoja sparnų galus. Lizdas įvairiose medžių ir pastatų atvirose nišose, ant stuobrių, įvairių medinių pastatų konstrukcijų. Peri gegužės pb. - liepos pr.
Mažoji musinukė <i>Ficedula parva</i>	Veisimosi metu aptinkama vidutinio amžiaus ir senuose miškuose. Pirmybę teikia mišriems drėgniems ir šlapiems lapuočių su eglės priemaiša tankiems miškams. Mėgsta šlapius juodalksnynus, drėgnus beržynus, ąžuolynus, drebulynus, tankius eglynus. Miškuose vengia šviesių medynų bei ertmių, aikščių, kirtaviečių.	http://www.xeno-canto.org/species/Ficedula-parva?view=3	Aktyvi prietemoje ir dieną. Laikosi ūksminguose miškuose ties medžių laja, todėl nelengvai pastebima. Lengviausia aptikti pagal giesmę. Lizdas medžių kerplėšose, po atšokusia žieve. Peri gegužės pb. - birželio mėn.
Margasparnė musinukė <i>Ficedula hypoleuca</i>	Įvairiausi miškai, medžių grupės, parkai, sodai, apsauginiai želdiniai, kolektyviniai sodai, miestuose peri retai. Svarbiausia veisimosi buveinės sąlyga, kad būtų nors bent vienas tinkamo dydžio uokšas, drevė ar inkilas. Pirmybę teikia šviesiems miško sklypams.	http://www.xeno-canto.org/species/Ficedula-hypoleuca	Veisimosi laikotarpiu aktyvi tik dieną. Lengviausiai aptinkama pagal balsą arba prie inkilų. Lizdas drevėse, uoksuose ir inkiluose. Peri gegužės- birželio mėn.
Baltakaklė musinukė <i>Ficedula albicollis</i>	Šviesūs plačialapių miškai, jų pakraščiai, ypač ąžuolynai ir skroblynai.	http://www.xeno-canto.org/species/Ficedula-albicollis	Aktyvi dieną. Lengviausia aptikti pagal balsą. Peri drevėse ir uoksuose gegužės vid. - birželio mėn. Lietuva arealo pakraštyje. Gali perėti pietinėje, pietvakarinėje šalies dalyje.

Kalendorius

T	Užima teritoriją, pradeda giesmę, tuoktuves
P	Deda kiaušinius, peri
L	Jaunikliai lizde
J	Jaunikliai neskraido / laikosi netoli lizdo, tėvai maitina jauniklius
?	Nėra duomenų

Lietuviškas pavadinimas	Mokslinis pavadinimas	Vasaris	Kovas	Balandis	Gegužė	Birželis	Liepa	Rugpjūtis
Devynbalsiniai	Sylviidae							
Margasis žiogelis	Locustella naevia				T T P P	L L J		
Upinis žiogelis	Locustella fluviatilis				T T P	P L L J		
Nendrinis žiogelis	Locustella luscinioides				T T P P	P L L J		
Mažoji tošinukė	Iduna caligata				? ? ? ? ?	? ? ? ?	? ? ?	
Meldinė nendrinukė	Acrocephalus paludicola							
Ežerinė nendrinukė	Acrocephalus schoenobaenus				T T T T P	P P L L	L	
Sodinė nendrinukė	Acrocephalus dumetorum				T T P	P P L	L J J	
Karklinė nendrinukė	Acrocephalus palustris				T T P	P P P L	L L L L J J	
Mažoji krakšlė	Acrocephalus scirpaceus				T T T P	P P P L	L L L L J	
Didžioji krakšlė	Acrocephalus arundinaceus				T T P	P P P L	L L L L J J	
Paprastoji tošinukė	Hippolais icterina				T T T	P P P P	L L L L	
Raiboji devynbalsė	Sylvia nisoria				T T P P	P L L J	J J	
Pilkoji devynbalsė	Sylvia curruca				T T P P	P L L J	J	
Rudoji devynbalsė	Sylvia communis				T T P	P P L L	J J	
Sodinė devynbalsė	Sylvia borin				T T T	P P P L	L L J J	
Juodagalvė devynbalsė	Sylvia atricapilla				T T P P	P P P P	P L L L J	
Šiaurinė pečialinda	Phylloscopus trochiloides					T T P P	L L	
Žalioji pečialinda	Phylloscopus sibilatrix				T T P P	P L L L	L L	
Pilkoji pečialinda	Phylloscopus collybita				T T P P	P L L L	L L	
Ankstyvoji pečialinda	Phylloscopus trochilus				T T P P	P L L L	L	
Paprastasis nykštukas	Regulus regulus				T T P P	P L L L	L	
Baltabruvis nykštukas	Regulus ignicapilla				? ? ? ?	? ? ? ?	? ? ? ?	

T	Užima teritoriją, pradeda giesmę, tuoktuves
P	Deda kiaušinius, peri
L	Jaunikliai lizde
J	Jaunikliai neskraido / laikosi netoli lizdo, tėvai maitina jauniklius
?	Nėra duomenų

Lietuviškas pavadinimas	Mokslinis pavadinimas	Vasaris	Kovas	Balandis	Gegužė	Birželis	Liepa	Rugpjūtis
Musinukiniai	Muscicapidae							
Pilkoji musinukė	Muscicapa striata					T P P P L L L L	L L	
Mažoji musinukė	Ficedula parva					T P P P L L L L	L L	
Margasparnė musinukė	Ficedula hypoleuca				T T P P P	L L L		